

20180160173

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 70 став (5) од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/2010, 53/2011, 1/2012, 164/2013, 187/2013, 43/2014, 72/2015, 129/2015, 213/2015 и 39/16), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 23.1.2018 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА МОНИТОРИНГ НА БЕЗБЕДНОСТА НА ХРАНАТА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2018 ГОДИНА

I

Средствата за реализација на оваа програма се утврдени во износ од 4.500.000,00 денари и тоа од следните извори:

1. Средства од Буџет на Република Македонија, раздел 14005, Програма 3, Потпрограма 30, ставка 464, сметка 637	4.500.000,00
--	--------------

II

Средствата за реализација на оваа програма ќе бидат искористени за плаќање на тековни активности опишани и утврдени во оваа програма и за заостанати обврски од Програмата за мониторинг на безбедноста на храната во Република Македонија за 2017 година.

III

Целта на оваа програма е одредување на присуството и концентрациите на контаминентите во храната, утврдување на присуство на резидуи од пестициди во и на храната, миграцијата на одделни супстанции од материјалите и производите кои доаѓаат во контакт со храната, мониторирање на можно присуство на ГМО храна, мониторирање на органските производи, мониторирање на храната третирана со јонизирачко зрачење, утврдување на безбедноста на храна за различни други параметри, микробиолошки критериуми и други опасности во храната, како и евалуација на нивното влијание врз здравјето на човекот.

IV

Мониторингот на безбедноста на храната се спроведува на различни видови или категории храна и во однос на различни параметри, кои се критериуми за безбедноста на храната. Во рамки на оваа програма планирани се следните активности:

IV.1 Мониторинг на безбедноста на храната во однос на микробиолошките критериуми на одредени категории на прехранбени производи - планирани се 216 мостри храна;

IV.2. Мониторинг на безбедноста на храната за определување на присуство на резидуи од пестициди во однос на максимално дозволеното ниво (МДН) во зеленчук и овошје – планирани се 192 мостри храна;

IV.3. Мониторинг со определување на максимално дозволени количества на специфични максимални нивоа на резидуи од пестициди или метаболити на пестициди во:

- преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца и пестициди кои не треба да се употребуваат во земјоделско производство на обработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца; и

- почетна формула за доенчиња и во последователна формула за доенчиња и пестициди што не треба да се употребуваат во земјоделски производи наменети за производство на почетна формула за доенчиња и последователна формула за доенчиња - планирани се 63 мостри храна;

IV.4. Мониторинг за определување на присуството на тешки метали и нитрати во одредени видови прехранбени производи – планирани се 117 мостри;

IV.5. Мониторинг за определување на присуството на микотоксини во одредени видови прехранбени производи - планирани се 234 мостри;

IV.6. Мониторинг на материјали и производи кои доаѓаат во контакт со храната – планирани се 57 мостри;

IV.7. Мониторинг во однос на утврдување на присуството на ГМО храна – планирани се 42 мостри и

IV.8 Мониторинг на производи од органско производство во Република Македонија - планирани се 50 мостри .

IV.9 Мониторинг на храна третирана со јонизирачко зрачење - планирани се 50 мостри .

Во согласност со планот за спроведување на мониторинг програмата, вкупниот број на мостри храна или материјали и производите што доаѓаат во контакт со храната кои ќе бидат земени и анализирани изнесува 1021 .

IV.1 Мониторинг на безбедноста на храната во однос на микробиолошките критериуми на одредени категории на прехранбени производи

Во согласност со Законот за безбедност на храната и препораките на Европската Унија за мониторирање на штетните агенси во храната, а со цел производство, промет и пуштање на безбедна храна на пазарот како и заштита на здравјето на потрошувачите, посебно внимание оваа програма посветува на определување на безбедноста на храната во однос на микробиолошките критериуми.

Ваквиот приоритет е во согласност со трендот на Европските програми за мониторинг, препораките на Светска Здравствена Организација, како и резултатите добиени со анализа на податоците за земените мостри од храна за период од 2007 до 2017 год. како и податоците за заразните болести кои се пренесуваат преку храната. Најголем број од акутните заболувања кои потекнуваат од храна се должат на микробиолошки предизвикувачи на алиментарни заболувања кои се пренесуваат преку храната. Од анализите произлегува дека микробиолошката контаминација е доминантна во споредба со останатите параметри.

Согласно со Правилникот за посебните барања кои се однесуваат на микробиолошките критериуми за храната, мониторирањето на микробиолошките критериуми за безбедност на храната ќе биде во согласност со приложените табели, во кои е определена поврзаноста на одделни прехранбени производи и микроорганизми кои ќе се бараат во нив.

Според оваа програма, планирано е да се земат по 27 мостри од 8 вида храна предвидени за анализа на присуството на микробиолошките критериуми кои согласно Правилникот за посебните барања кои се однесуваат на микробиолошките критериуми за храната, треба да ги исполнуваат, односно вкупно 216 мостри, и тоа: сладолед, слаткарски производи, термички обработен пилешки стек и производи од мелено месо по термичка обработка во угостителски објекти или во малопродажни објекти, мајонез, претходно исечкан зеленчук, сушено овошје зеленчук и печурки и кандирано овошје и житарки и нивни производи.

Табела бр.1. Категории производи во кои се спроведува мониторинг на безбедноста на храната во однос на микробиолошките критериуми

Категорија на храна	Микроорганизми нивни токсини и метаболити	План на мострирање		Граници		Аналитички референтен метод	Фаза на која се однесува критериумот
		п	с	m	M		
1.Сладолед	Salmonella	3	0	Отсуство во 25g		ISO 6579	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење
2.Слаткарски производи	Salmonella	3	0	Отсуство во 25g		ISO 6579	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење
	Listeria monocytogenes	3	0	Отсуство во 25g		ISO 11290-1	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење

3. Производи од живинско месо наменети за консумација по термичка обработка: - пилешки стек	Salmonella	3	0	Отсуство во 10g		ISO 6579	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење
4. Мелено месо и подготовки од месо произведени од сите останати видови освен живина, наменети за јадење по термичка обработка: - Плескавица ; - Кебапи; - Свинска вешалица ;	Salmonella	3	0	Отсуство во 10g		ISO 6579	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење
5. Мајонези, преливи со мајонез и салати со мајонез	Salmonella	3	0	Отсуство во 25g		MKC EN ISO 6579	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење
	Listeria monocytogenes	3	0	Отсуство во 25g		ISO 11290-1	
6. Претходно исечкан зеленчук: сечкани домати; сечкани краставици; сечкана зелка.	Salmonella	3	0	Отсуство во 25g		ISO 6579	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење
	Listeria monocytogenes	3	0	Отсуство во 25g		ISO 11290-1	
7. Сушено овошје, зеленчук и печурки и кандирано овошје	Salmonella	3	0	Отсуство во 25g		ISO 6579	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење
8. Жигарки и нивни производи	Bacillus cereus	3	0	10 ³ cfu/g	10 ⁴ cfu/g	ISO 7932	Производи пласирани на пазарот во текот на нивниот рок на траење

Мониторингот ќе се спроведува по вид прехранбен производ, а ќе се земаат мостри од следните објекти за производство и промет со храна:

1. Објекти во кои се произведуваат, послужуваат и продаваат сладолед и различни видови слаткарски производи од точка 1 од Табелата 1;
2. Угостителски објекти или во малопродажни објекти во кои се продаваат, подготвуваат или послужуваат производите од точки 2, 3, 4, 5 и 6 од Табелата 1;
3. Објекти во кои се продаваат производите од точка 7 и 8 од Табелата 1;

Табела бр.2 Преглед на временскиот период, количините на земени мостри и паричните средства потребни за спроведување на мониторирањето на микробиолошки критериуми на храната.

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активноста	Количество на мостра од секој производ кој ќе се земе	Планирани средства од буџетот
I. Земање на мостри од производи предвидени за анализа на безбедноста на храната во однос на микробиолошките критериуми	Број на мостри од видовите храна кои ќе бидат земени	јануари декември 2018	Количество на мостра од секој производ кој ќе се земе	Вкупно планирани средства за мониторинг на безбедноста на храната во однос на микробиолошките критериуми 241.280,00
1. Мостри од сладолед	27 мостри од сладолед	Мај – октомври 2018	27 мостри по 150 мл сладолед	30.160,00
2. Мостри од слаткарски производи	27 мостри од слаткарски производи	Јануари – декември 2018	27 парчиња слатки од 100-150 г	30.160,00
3. Мостри од производи од живинско месо за конзумација пред термичка обработка – пилешки стек.	27 мостри од пилешки стек	Јануари – декември 2018	27 парчиња од 150-200 г	30.160,00
4. Мостри од мелено месо освен од живина (плескавица, кебапи, свинска вешалица)	27 мостри од овие производи	Јануари – декември 2018	27 мостри од по 150-200 г	30.160,00
5. Мајонез, преливи од мајонез и салати со мајонез	27 мостри	Јануари – декември 2018	27 мостри од по 500 г	30.160,00
6. Претходно исечкан зеленчук	27 мостри	Јануари – декември 2018	27 мостри од по 400-500 г	30.160,00
7. Сушено овошје, зеленчук и печурки и кандирано овошје	27 мостри	Јануари – декември 2018	27 парчиња од 150-200 г	30.160,00
8. Житарки и нивни производи	27 мостри	Јануари – декември 2018	27 парчиња од 150-200 г	30.160,00

IV.2 Мониторинг на безбедноста на храната за определување на присуство на резидуи од пестициди во однос на максимално дозволеното ниво (МДН) во зеленчук и овошје

Спроведувањето на мониторирањето на безбедноста на храната во однос на максимално дозволените нивоа на активни материи - резидуи од пестициди, ќе опфати земање на мостри од растителни производи (овошје и зеленчук) и лабораториско квалитативно и квантитативно определување на присуството на резидуи од пестициди или нивни метаболити во храната. Мострите се земаат од местата на откуп на земјоделските производи или од зелените пазари за земјоделски производи.

Мострите од секоја од предвидените видови на овошје и зеленчук, ќе се земат во специфичниот период на берба односно во сезоната карактеристична за производот. Земањето на мостри од предвидените видови на овошје и зеленчук, ќе се врши во определените региони карактеристични за раст на зеленчукот или овошјето.

Предмет на мониторирање ќе бидат вкупно 32 вида на овошје и зеленчук, при што секој од нив ќе биде лабораториски анализиран за присуство на остатоци на активните материи од производите за заштита на растенијата – резидуи од пестициди, наведени во Правилникот за општи барања за безбедност на храната во однос на максимално дозволените нивоа на резидуи од пестициди во или врз храната.

Од 27 земјоделски производи во свежа, непреработена состојба, ќе се земаат по 2 мостри од три региона, а од 5 земјоделски производи во свежа, непреработена состојба, ќе се земаат по 3 мостри од два региона со вкупна тежина на секоја мостра во согласност со најдените количини и репрезентативноста на мострата согласно Правилникот за начинот и постапката за земање примероци за определување на резидуи од пестициди во храната во рамки на официјалната контрола.

Мониторирањето ќе ги опфати следните земјоделски производи, распределени по региони, земајќи го во предвид периодот на берба на производот – сезоната.

1. Домат

- Мострите се земаат во текот на месец август, септември -октомври од продажните пунктови или зелените пазари во Скопскиот, Струмичкиот регион и Гевгелиско – Валандовскиот регион;
- Планирано е да се земаат мостри од **раноградинарското** производство на домати одгледувани во оранжерии и домати одгледувани на отворено, во текот на берба, од април до август, од Скопскиот, Струмичкиот регион и Гевгелиско – Валандовскиот регион;

2. Пиперки

- Мострите се земаат во текот на месеците август, септември -октомври од продажните пунктови или зелени пазари во Струмичкиот, Гевгелиско - Валандовскиот и Радовишкиот регион;
- Планирано е да се земаат мострите од **раноградинарското** производство на пиперки одгледувани во оранжерии и **пиперки** одгледувани на отворено, во текот на месеците април до септември од Струмичкиот, Гевгелиско - Валандовскиот и Радовишкиот регион;

3. Морков

- Мострите се земаат во текот на месеците септември -октомври од продажните пунктови или зелените пазари во Скопскиот, Битолскиот и Струмичкиот регион.

4. Компир и млад компир

- Мострите се земаат во текот на месеците септември -октомври од продажните пунктови или зелените пазари во Скопскиот, Битолскиот и Беровскиот регион за компир и Струмица, Гевгелија и Неготино за млад компир.

5. Краставици

- Мострите се земаат во текот на август -септември од продажните пунктови или зелени пазари во Скопскиот, Струмичкиот, Гевгелиско - Валандовскиот регион;
- Планирано е да се земаат мостри од **раноградинарското** производство на **краставици** во оранжерии и од **краставици** растени на отворено, во текот на месеците април – септември, од пунктовите во Скопскиот, Струмичкиот, Гевгелиско - Валандовскиот регион;

6. Корнишони

- Мострите се земаат во текот на месеците октомври -ноември од продажните пунктови или зелени пазари во Скопскиот, Струмичкиот и Гевгелиско - Валандовскиот регион;

7. Лук

- Мострите се земаат во текот на месеците јуни -јули од продажните пунктови или зелените пазари во Кавадаречкиот, Неготинскиот и Росоманскиот регион;

8.Млад кромид

- Мострите се земаат во текот на месеците мај - јуни од продажните пунктови или зелените пазари во Гевгелија -Валандово, Струмица и во септември Прилеп -Бучин, Гостивар, Скопје;

9.Кромид/главица кромид

- Мострите се земаат во текот на месеците јули -септември од продажните пунктови или зелените пазари во Гевгелија -Валандово, Струмица и во септември Прилеп -Бучин, Гостивар, Скопје;

10.Грашок

- Мострите се земаат во текот на месеците април - мај од продажните пунктови или зелени пазари во Скопскиот, Струмичкиот и Тетовскиот регион;

- **11. Карфиол**

- Мострите се земаат во текот на месеците септември од продажните пунктови или зелени пазари во Струмичкиот и Гевгелиско- Валандовскиот регион.
12. Брокула
- Мострите се земаат во текот на месеците септември од продажните пунктови или зелени пазари во Струмичкиот и Гевгелиско- Валандовскиот регион.
13. Модар патлиџан
- Мострите се земаат во текот на месеците септември од продажните пунктови или зелени пазари во Струмичкиот и Гевгелиско- Валандовскиот регион.
14. Цвекло
- Мострите се земаат во текот на месеците август -октомври од продажните пунктови или зелени пазари во Скопскиот, Битолскиот и Струмичкиот регион.

15. Зелка
- Мострите се земаат во текот на месеците септември -октомври од продажните пунктови или зелени пазари во Вардарскиот, Струмичкиот и Тетовскиот регион.
16. Праз
- Мострите се земаат во текот на месеците август-септември од продажните пунктови или зелени пазари во Струмичкиот и Гевгелискиот регион.
17. Грав
- Мострите се земаат во текот на месеците април -мај од продажните пунктови или зелени пазари во Вардарскиот, Струмичкиот и Тетовскиот регион.
18. Тиквички
- Мострите се земаат во текот на месеците мај-јули од продажните пунктови или зелени пазари во Повардарскиот, Струмичкиот и Тетовскиот регион.
19. Грозје
- Мострите се земаат во текот на август - септември од продажните пунктови или зелените пазари во Тиквешкиот, Скопскиот и Велешкиот регион;
20. Лубеница
- Мострите се земаат во текот на месец јули -септември од продажните пунктови или зелени пазари во Скопскиот, Струмичкиот, Гевгелиско - Валандовскиот регион;
21. Диња
- Мострите се земаат во текот на месец јули -август од продажните пунктови или зелени пазари во Скопскиот, Струмичкиот, Гевгелиско - Валандовскиот регион;
22. Цреши
- Мострите се земаат во текот на месеците јуни -јули од продажни пунктови или зелените пазари во Скопскиот, Охридскиот и Битолскиот регион;
23. Кајсии
- Мострите се земаат во текот на месец јуни -јули од продажните пунктови или зелени пазари во Скопскиот, Струмичкиот, Гевгелиско - Валандовскиот регион;
24. Праски
- Мострите се земаат во текот на месеците август од продажни пунктови или зелените пазари во Скопскиот, Вардарскиот (Росоман) и Тетовскиот регион;
25. Јагоди
- Мострите се земаат во текот на месеците мај – јуни од продажни пунктови или зелените пазари во Скопскиот, Тетовскиот и Охридскиот регион;
26. Круши
- Мострите се земаат во текот на месеците август од продажни пунктови или зелените пазари во Скопскиот, Тетовскиот и Охридскиот регион;
27. Слива
- Мострите се земаат во текот на месец август -септември од продажните пунктови или зелени пазари во Скопскиот, Струмичкиот, Гевгелиско - Валандовскиот регион;

28. Јаболка
- Мострите се земаат во текот на месеците октомври од продажните пунктови или зелени пазари во Охридскиот, Тетовскиот и Ресенскиот регион;

Резидуите од пестициди за заштита на растенијата ќе се испитуваат за вкупно 32 производи. За 27 производи ќе се земаат по шест мостри за анализа, кои ќе бидат земени од три региони а за 5 производи ќе се земаат по шест мостри за анализа, кои ќе бидат земени од два региони.

Вкупно ќе се земат 192 мостри од градинарски и овошни култури за анализа на резидуи од производите за заштита на растенијата.

Табела бр. 3 Преглед на временскиот период, бројот на земени мостри регионите од кои се земаат и средствата кои се потребни за реализација на мониторингот на резидуите од пестициди во предвидените градинарски и овошни култури.

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активноста	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Планирани средства
Земање на мостри од земјоделски производи (за анализа на присуство на активни материи од пестициди)	Број на вкупно земени мостри од примарни земјоделски производи	2018 година	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Вкупно планирани средства за мониторинг на резидуи од пестициди во земјоделски производи 1.237.500,00
ЗЕЛЕНЧУК				
1. Мостри од домати од раноградинарско производство – Гевгелско-Валандовски, Струмички, Скопски регион.	По 2 мостри од секој од трите наведени региони	април-мај 2018	6 вкупно	38.670,00
2. Мостри од домати Гевгелско-Валандовски, Струмички, Скопски регион.	По 2 мостри од секој од трите наведени региони	Август -септември 2018	6 вкупно	38.670,00
3. Мостри од пиперки (раноградинарско производство) од Струмичкиот, Гевгелско-Валандовскиот и Радовишкиот регион.	По 2 мостри од секој од трите наведени региони	Април -мај 2018	6 вкупно	38.670,00
4. Мостри од пиперки од Струмичкиот, Гевгелско-Валандовскиот и Радовишкиот регион.	По 2 мостри од секој од трите наведени региони	август-септември 2018	6 вкупно	38.670,00
5. Мостри од морков во Скопскиот, Битолскиот и Беровскиот регион	По 2 мостри од секој од трите наведени региони	септември – октомври 2018	6 вкупно	38.670,00
6. Мостри од млад компир од Струмичкиот, Гевгелскиот и Неготинскиот регион	По 2 мостри од секој од трите наведени региони	Мај-јуни 2018	6 вкупно	38.670,00
7. Мостри од компир од Скопскиот, Битолскиот и Беровскиот компир	По 2 мостри од секој од трите наведени региони	Август-септември 2018	6 вкупно	38.670,00
8. Мостри од краставици (раноградинарско производство) од Струмичкиот, Гевгелско-Валандовскиот и Скопскиот регион	По 2 мостри од секој од трите наведени региони	април-мај 2018	6 вкупно	38.670,00
9. Мостри од краставици од Струмичкиот, Гевгелско-Валандовскиот и Скопскиот регион	6 мостри вкупно од наведените региони	август-септември 2018	6 вкупно	38.670,00
10. Мостри од корнишони од Скопскиот, Струмичкиот и	6 мостри вкупно од наведените региони	октомври-ноември 2018	6 вкупно	38.670,00

Гевгелиско-Валандовскиот регион				
11. Мостри од лук од Кавадаречкиот, Неготинскиот и Росоманскиот регион	6 мостри вкупно од наведените региони	јуни-јули 2018	6 вкупно	38.670,00
12. Мостри од млад кромид од Струмичкиот, Гевгелиско-Валандовскиот регион.	6 мостри вкупно од наведените региони	јуни-јули 2018	6 вкупно	38.670,00
13. Мостри од кромид од регионот на Прилеп-Бучин, Гостривар, Скопје	6 мостри вкупно од наведените региони	септември 2018	6 вкупно	38.670,00
14. Мостри од грашок во Скопскиот, Струмичкиот и Тетовскиот регион	6 мостри вкупно од наведените региони	април-мај 2018	6 вкупно	38.670,00
15. Мостри од карфиол во Струмички и Гевгелиско - Валандовски регион	6 мостри вкупно од наведените региони	септември 2018	6 вкупно	38.670,00
16. Мостри од брокула во Струмички и Гевгелиско-Валандовски регион	6 мостри вкупно од наведените региони	септември 2018	6 вкупно	38.670,00
17. Модар патлиџан во Струмички и Гевгелиско - Валандовски регион	6 мостри вкупно од наведените региони	септември 2018	6 вкупно	38.670,00
18. Мостри од цвекло во Скопскиот, Битолскиот и Струмичкиот регион.	6 мостри вкупно од наведените региони	август –октомври 2018	6 вкупно	38.670,00
19. Мостри од зелка од Повардарскиот Струмичкиот и Тетовскиот регион	6 мостри вкупно од наведените региони	септември - октомври 2018	6 вкупно	38.670,00
20. Мостри од праз од Струмичкиот и Гевгелискиот регион	6 мостри вкупно од наведените региони	август -септември 2018	6 вкупно	38.670,00
21. Мостра од грав во Вардарски, Струмички и Тетовски регион	6 мостри вкупно од наведените региони	Април -мај 2018	6 вкупно	38.670,00
22. Мостри од тиквички во Повардарскиот, Струмичкиот и Тетовскиот регион	6 мостри вкупно од наведените региони	мај – јули 2018	6 вкупно	38.670,00
ОВОШЈЕ				
1. Мостри од грозје од Тиквешкиот, Скопскиот и Велешкиот регион	6 мостри вкупно од наведените региони	Август -септември 2018	6 вкупно	38.670,00
2. Мостри од лубеница од Скопскиот, Струмичкиот и Гевгелиско -Валандовскиот регион	6 мостри вкупно од наведените региони	јули-септември 2018	6 вкупно	38.670,00
3. Мостри од диња од Скопскиот, Струмичкиот, Гевгелиско- Валандовскиот регион	6 мостри вкупно од наведените региони	Јули -август 2018	6 вкупно	38.670,00
4. Мостри од цреши од Скопскиот, Охридскиот и Битолскиот регион	6 мостри вкупно од наведените региони	Мај -јуни 2018	6 вкупно	38.670,00
5. Мостри од кајсија од Скопски, Неготински, Струмички регион	6 мостри вкупно од наведените региони	Мај -јуни 2018	6 вкупно	38.670,00
6. Мостри од праски од Скопскиот, Повардарскиот (Росоманскиот) и Скопскиот регион	6 мостри вкупно од наведените региони	август 2018	6 вкупно	38.670,00
7. Мостри од јагоди од Скопскиот, Тетовскиот и Охридскиот регион	6 мостри вкупно од наведените региони	Мај -јуни 2018	6 вкупно	38.670,00

8. Мостри од круши од Скопскиот, Тетовскиот и Охридскиот регион	6 мостри вкупно од наведените региони	август 2018	6 вкупно	38.670,00
9. Мостри од сливи од Скопски, Струмички, Гевгелско -Валандовски регион	6 мостри вкупно од наведените региони	Август -септември 2018	6 вкупно	38.670,00
10. Мостри од јаболка од Тетовскиот, Ресенскиот и Охридскиот регион	6 мостри вкупно од наведените региони	октомври 2018	6 вкупно	38.670,00

IV.3 Мониторинг со определување на максимално дозволени количества на специфични максимални нивоа на резидуи од пестициди или метаболити на пестициди во:

- преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца и пестициди кои не треба да се употребуваат во земјоделско производство на обработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца; и
- почетна формула за доенчиња и во последователна формула за доенчиња и пестициди што не треба да се употребуваат во земјоделски производи наменети за производство на почетна формула за доенчиња и последователна формула за доенчиња

Спроведувањето на мониторирањето на безбедноста на храната во однос на максимално дозволени количества на резидуи од пестициди или метаболити на пестицидите во преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца и во почетна формула за доенчиња и последователна формула за доенчиња се врши согласно со: Правилникот за посебните барања за безбедност на храната за посебна нутритивна употреба-преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца и Правилникот за посебните барања за безбедност на храната за посебна нутритивна употреба-млечна храна за доенчиња.

Спроведувањето на мониторирањето ќе биде во согласност со приложените табели во кои е определена поврзаноста на одделни прехранбени производи и максимално дозволени количества на резидуи од пестициди или метаболити на пестициди кои ќе се бараат во нив.

Според оваа програма, планирано е да се земат вкупно 63 мостри, односно 36 мостри од преработена храна на житна основа (едноставни жита кои се или треба да бидат растворени со млеко или друга соодветна хранлива течност; жита со додаден производ на висок процент на протеини кои се или треба да бидат растворени со вода или друга течност што не содржи протеини; тестенини, кои се употребуваат откако ќе се подготват со варење во вода или друга соодветна течност и двопек и бисквити, кои се употребуваат директно или после пулверзација и додавање на вода, млеко или друга соодветна хранлива течност) и „детска храна“ освен преработена храна на житна основа и 27 мостри од почетна формула за доенчиња и последователна формула за доенчиња- млечна храна за доенчиња.

Табела.4 Преглед на предвидените пестициди или метаболити на пестициди за чии активни материи (резидуи) ќе се мониторира предвидената преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца

.МОНИТОРИНГ НА РЕЗИДУИ ОД ПЕСТИЦИДИ ИЛИ МЕТАБОЛИТИ НА ПЕСТИЦИДИ		
Категорија на храна	Хемиски назив на супстанцијата	Максимално ниво на резидуа (mg/kg)
Преработена храна на житна основа и „детска храна“ освен преработена храна на житна основа	Кадусафос	0.006
	Деметон-С-метил/деметон-С-метил сулфон/ оксидеметон-метил(поединечно или комбиниран, изразен како деметон-С-метил)	0.006
	Етопрофос	0.008
	Фипронил (збир од фипронил и фипронил-десулфинил, изразен како фипронил)	0.004
	Пропинеб/пропиленетиуреа (збир од пропинеб и пропиленетиуреа)	0.006

Табела бр.4.1 Пестициди кои не треба да се употребуваат во земјоделско производство на преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца

Хемиски имиња на супстанции (дефиниции на резидуи)
Дисулфотон(збир од дисулфотон, дисулфотон сулфоксид и дисулфотон сулфон изразено како дисулфотон)
Фенсулфотион (збир од фенсулфотион, неговиот оксигенски аналог и нивните сулфони, изразено како фенсулфотион)
Фентин, изразен како трифенилтин катијон
Халоксифоп (збир од халоксифоп, неговите соли и естри вклучувајќи ги конјугатите, изразено како халоксифоп)
Хепталор и транс-хепталор епоксид, изразено како хепталор
Хексахлоробензен
Нитрофен
Ометоат
Тербуфос (збир од тербуфос, негов сулфоксид и сулфон, изразен како тербуфос)

Табела бр.4.2 Пестициди кои не треба да се употребуваат во земјоделско производство на преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца

Хемиско име на супстанција
Алдрин и диелдрин, изразено како диелдрин
Ендрин

Табела.5 Преглед на предвидените пестициди или метаболити на пестициди за чии активни материји (резидуи) ќе се мониторира храната за доенчиња - почетна формула за доенчиња и последователна формула за доенчиња

.МОНИТОРИНГ НА РЕЗИДУИ ОД ПЕСТИЦИДИ ИЛИ МЕТАБОЛИТИ НА ПЕСТИЦИДИ		
Категорија на храна	Хемиски назив на супстанцијата	Максимално ниво на резидуа (mg/kg)
Почетна формула за доенчиња и последователна формула за доенчиња	Кадусафос	0.006
	Деметон-С-метил/деметон-С-метил сулфон/ оксидеметон-метил(поединечно или комбиниран, изразен како деметон-С-метил)	0.006
	Етопрофос	0.008
	Фипронил (збир од фипронил и фипронил-десулфинил, изразен како фипронил)	0.004
	Пропинеб/пропиленетиуреа (збир од пропинеб и пропиленетиуреа)	0.006

Табела бр.5.1 Пестициди кои не треба да се употребуваат во земјоделско производство на почетна формула за доенчиња и последователна формула за доенчиња

Хемиски имиња на супстанции (дефиниции на резидуи)
Дисулфотон(збир од дисулфотон, дисулфотон сулфоксид и дисулфотон сулфон изразено како дисулфотон)
Фенсулфотион (збир од фенсулфотион, неговиот оксигенски аналог и нивните сулфони, изразено како

фенсулфотион)
Фентин, изразен како трифенилтин катион
Халоксифоп (збир од халоксифоп, неговите соли и естри вклучувајќи ги конјугатите, изразено како халоксифоп)
Хепталор и транс-хептахлор епоксид, изразено како хептахлор
Хексахлоробензен
Нитрофен
Ометоат
Тербуфос (збир од тербуфос, негов сулфоксид и сулфон, изразен како тербуфос

Табела бр.5.2 Пестициди кои не треба да се употребуваат во земјоделско производство на почетна формула за доенчиња и последователна формула за доенчиња

Хемиско име на супстанција
Алдрин и диелдрин, изразено како диелдрин
Ендрин

Табела бр. 6 Преглед на временскиот период, бројот на земени мостри регионите од кои се земаат и средствата кои се потребни за реализација на мониторингот на резидуите од пестициди или метаболити на пестициди.

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активноста	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Планирани средства
Земање на мостри од производи (за анализа на присуство на активни материји од пестициди или метаболити на пестициди) поделени по градови	Број на вкупно земени мостри од производи	Јануари-декември 2018 година	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Вкупно планирани средства за мониторинг на резидуи од пестициди или метаболити на пестициди 787.500,00
Преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца				
Скопје	4 мостри		4 мостри	50.000,00
Куманово	4 мостри		4 мостри	50.000,00
Велес	4 мостри		4 мостри	50.000,00
Кавадарци	4 мостри		4 мостри	50.000,00
Струмица	4 мостри		4 мостри	50.000,00
Штип	4 мостри		4 мостри	50.000,00
Битола	4 мостри		4 мостри	50.000,00
Струга	4 мостри		4 мостри	50.000,00
Гостивар	4 мостри		4 мостри	50.000,00
Почетна формула за доенчиња и во последователна формула за доенчиња				
Скопје	3 мостри		3 мостри	37.500,00
Куманово	3 мостри		3 мостри	37.500,00

Велес	3 мостри		3 мостри	37.500,00
Кавадарци	3 мостри		3 мостри	37.500,00
Струмица	3 мостри		3 мостри	37.500,00
Штип	3 мостри		3 мостри	37.500,00
Битола	3 мостри		3 мостри	37.500,00
Струга	3 мостри		3 мостри	37.500,00
Гостивар	3 мостри		3 мостри	37.500,00

IV.4. Мониторинг за определување на присуството на тешки метали и нитрати во одредени видови прехранбени производи

Тешките метали доаѓаат во човековото тело преку храната, водата за пиење и преку воздухот. Како елементи тешките метали како кадмиумот и оловото трајно се депонираат во коскената срцевина и се причинители за разни видови на тешки заболувања (анемија, леукемија, проблеми во развој кај младата популација итн.).

Секое внесување на храна со ниво на тешки метали над дозволените вредности претставува висок ризик за здравјето на потрошувачите, поради што и се спроведува оваа мониторинг програма.

Мониторинг на тешки метали е предвиден да се прави на прехранбени производи кои се одгледуваат во Република Македонија во региони во кои, согласно анализата на Министерството за животна средина и просторно планирање, има најголема концентрација на тешки метали во почвата.

Согласно анализата во Вардарскиот регион има зголемени концентрации на тешките метали, кадмиумот и оловото (Pb) заради што е предвидено земање на примероци за анализа од Велешкиот, Неготинскиот и Кавадаречкиот регион. Определувањето на прехранбените производи во кои ќе се следи концентрацијата на тешки метали е согласно со годишното производство. Препорачан број на мостри за анализа, со вкупно 12 мостри од трпезно грозје од Вардарскиот регион кој ги вклучува Велешкиот, Неготинскиот и Кавадаречкиот регион (по 4 мостри од секој регион), 12 мостри од винско грозје (по 4 мостри од Велешкиот, Неготинскиот и Кавадаречкиот регион).

Следење на концентрациите на тешки метали е и во спанакот, 15 мостри, и марулата, 15 мостри, по 5 од Вардарскиот регион (Велешки, Неготински и Кавадаречки) како и 12 мостри за утврдување на присуство на тешки метали во компир во Берово, Кратово и Крива Паланка. Производите кои ќе се предмет на мониторинг се застапени и успешно се произведуваат во Република Македонија, а определувањето на производите е направено и согласно препораките на европските експерти, при што е земено во предвид, заради големите количини на минерали и витамини и ризичната популација која ги консумира, малите деца.

Исто така во мониторингот е предвидено и земање на мостри за определување на присуство на нитрати кое ќе се испитува во спанак и зелена салата, во Вардарскиот, Скопскиот, Полошкиот и Југо источениот регион со вкупно 27 мостри.

Испитувањето на тешки метали и нитрати е во согласност со одредбите од Правилникот за општите барања за безбедност на храната во однос на максималните нивоа на одделни контаминенти, ќе се изведува со вкупно 93 мостри.

Табела бр. 7: Резултати од испитуваното присуство на тешки метали во трпезно грозје, регион Вардарскиот регион (Велешкиот, Неготинскиот и Кавадаречкиот), за мострите кои ќе се земаат во соодветната сезона.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за тешки метали Pb,	Максимално дозволено ниво (МДН µg/kg):	Велешки, Неготински и Кавадаречки регион
-------------------------	------------------------	-------------------------------	--	--

Трпезно грозје	12		0,1 mg/kg	
----------------	----	--	-----------	--

Табела бр. 8: Резултати од испитуваното присуство на тешки метали во винско грозје, регион Вардарски (Велешки, Неготински и Кавадаречки), за мострите кои ќе се земаат во соодветната сезона.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за тешки метали Pb	Максимално дозволено ниво (МДН µg/kg):	Велешки, Неготински и Кавадаречки регион
Винско грозје	12		0,1 mg/kg	

Табела бр. 9: Резултати од испитуваното присуство на тешки метали во спанаќ, марула, регион Вардарски (Велешки, Неготински и Кавадаречки), за мострите кои ќе се земаат во соодветната сезона.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за тешки метали Pb	Максимално дозволено ниво (МДН mg/kg):	Велешки, Неготински и Кавадаречки регион
Спанаќ	15		0,3	
Марула	15		0,3	

Табела бр. 10: Резултати од испитуваното присуство на тешки метали во компир, регион Вардарски (Неготински), Велешки и Скопски, за мострите кои ќе се земаат во соодветната сезона.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за тешки метали Pb	Максимално дозволено ниво (МДН mg/kg):	Скопски, Неготински, Велешки
Компир	12		0,05/0,1(излупен)	

Табела бр. 11: Резултати од испитуваното присуство на нитрати во спанаќ, зелена салата, регион Вардарски (Скопски, Полошки) и Струмички, за мострите кои ќе се земаат во соодветната сезона.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за нитрати, mg/kg	Максимално дозволено ниво (NO ₃ mg/kg):	Скопски, Струмички
Свеж спанаќ,	12		3500,	
Зелена салата - под пластеници - на отворено	15		5000,	1 октомври 31 март
			4000,	
- под пластеници - на отворено			4000,	1 април 30 септември
			3000	

Табела бр. 12: Прикажан е видот на мострите, регионите од кои се земаат, динамиката и средствата кои се потребни за реализација на мониторингот на тешки метали и нитрати во прехранбените производи

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активността	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Планирани средства

Земање на мостри на производи за анализа на присуството на тешки метали и нитрати	Број на вкупно земените мостри	јануари -декември 2018	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Вкупно планирани средства за мониторинг на тешки метали
				319.500,00
1. Мостри од трпезно грозје за анализа на тешки метали во Неготински, Кавадаречки, Велешки	4 мостри од секој регион (12 мостри)	август – септември 2018	12 мостри	41.220,00
2. Мостри од винско грозје за анализа на тешки метали во Велешки, Неготински и Кавадаречки регион	4 мостри од секој регион (12 мостри)	август – септември 2018	12 мостри	41.220,00
3. Мостри од спанаќ за анализа на тешки метали во Велешки, Неготински и Кавадаречки регион	5 мостри од секој регион (15 мостри)	Март-октомври 2018	15 мостри	51.525,00
4. Мостри од марула за анализа на тешки метали во Велешки, Неготински и Кавадаречки регион	5 мостри од секој регион (15 мостри)	Март-октомври 2018	15 мостри	51.525,00
5. Мостри од компир за анализа на тешки метали во Скопски Неготински, Велешки	4 мостри од секој регион (12 мостри)	Март-октомври 2018	12 мостри	41.220,00
6. Мостри од спанаќ за анализа на нитрати во регион Вардареки (Скопски, Полошки)	4 мостри од секој регион (12 мостри)	Март-октомври 2018	12 мостри	41.220,00
7. Мостри од зелена салата на нитрати во Скопски, Струмички	5 мостри од секој регион и во двете сезони - време на берба (15 мостри)	1 октомври 31 март 2018 1 април 30 септември 2018	15 мостри	51.525,00

Мониторингот со определување на присуство на точно определени тешки метали во определени региони оптеретени поради загадување или поради природна оптеретеност на почвата во регионите со тешки метали на национално ниво во одредени видови храна планирани се 24 мостри. Овој мониторинг е планиран согласно со истражувањата за присуство на тешки метали во почвата, врз основа на користена литература за направеното истражување на загаденоста на почвите со тешки метали во Република Македонија од Природно математички факултет – катедра за хемија. Овие тешки метали не се предвидени со Правилникот за општите барања за безбедност на храната во однос на максималните нивоа на одделни контаминенти, но определување на нивното присуство на точно определени производи во овие региони се од национален интерес за заштита на здравјето на населението во Република Македонија. Планираните мостри за определување на присуство на точно определени тешки метали во определени региони оптеретени поради загадување или поради природна оптеретеност на почвата во регионите со тешки метали се дадени во Табела 14.

Табела 13. Преглед на мостри од одделни видови храна во различни региони за специфични тешки метали согласно со истражувањата за присуство на тешки метали

Регион	Велес и неговата околина	Вардарскиот регион, Кавадарци	Вардарскиот регион, Велес	Полошкиот регион, Тетово	Источниот регион: Штип	Југоисточен Регион, Радовиш
Производ кој ќе се мониторира	хромид	грозје	Трлезно грозје	пиперки	домат	Винско грозје
Тешки метали кои ќе се следат	Fe,(железо), Ni(никел) и Cr(хром), Mn (манган) и Co(кобалт) .	Fe,(железо), Ni(никел) и Cr(хром), Mn (манган) и Co(кобалт) .	Cd(кадмиум), Pb(Олово), Hg(жива) , As(арсен) , Zn(цинк).	Cr 6+, шествалентен и вкупен Хром, As(арсен.), Sb (антимон), Sn (цијаниди)	арсен(As), кадмиум (Cd), кобалт (Co), хром (Cr), бакар (Cu), жива (Hg), никел (Ni), олово(Pb), цинк (Zn), манган (Mn) и Sn - (цијаниди).	Cu2+, Fe, 2+ Zn2+, Mn2+, SO42- и Sn - цијаниди
Број на мостри кои треба да се земаат за мониторингот	4	4	4	4	4	4

Табела 14. Прикажан е видот на мострите, регионите од кои се земаат, динамиката и средствата кои се потребни за реализација на мониторингот согласно со истражувањата за присуство на тешки метали

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активноста	Количество на мостра од секој производ кој ќе се земе	Планирани средства
Земање на мостри на производи за анализа на присуството на тешки метали и нитрати	Број на вкупно земените мостри	јануари -декември 2018	Количество на мостра од секој производ кој ќе се земе	Вкупно планирани средства за мониторинг на тешки метали 270.000,00
1. Мостри од хромид за анализа на тешки метали во Велес и неговата околина	4 мостри	август – септември 2018	4 мостри	45.000,00
2. Мостри од винско грозје за анализа на тешки метали во Кавадаречки регион	4 мостри	август – септември 2018	4 мостри	45.000,00
3 Мостри од трлезно грозје за анализа на тешки метали во Вардарски регион - Велес	4 мостри	Март-октомври 2018	4 мостри	45.000,00
4.Мостри од пиперки за анализа на тешки метали во Полошки регион - Тетово	4 мостри	Март-октомври 2018	4 мостри	45.000,00
5.Мостри од домати за анализа на тешки метали во Штип	4 мостри	Март-октомври 2018	4 мостри	45.000,00
6.Мостри од грозје вино за анализа на тешки метали Радовиш	4 мостри	Март-октомври 2018	4 мостри	45.000,00

IV.5. Мониторинг за определување на присуството на микотоксини во одредени видови прехранбени производи

Предмет на мониторирањето ќе бидат млекото, сокот од јаболка, белиот и интегралниот леб, пченкарното и пченичното брашно, сушено овошје со исклучок на сушени смокви, и преработени производи од сушено овошје, наменети за директна исхрана на луѓето или како состојба во прехранбени производи, сушени смокви, следните видови зачини: видовите *Capsicum* (сушени плодови од истите, цели или мелени, вклучувајќи и чили пиперки, прашок од чили пиперки, лут црвен пипер и благ црвен пипер), Видовите *Piper* (плодови на истиот, вклучувајќи и бел и црн пипер), *Myristica fragrans* (морско оревче), *Zingiber officinale* (ѓумбир), *Curcuma longa* (куркума), мешавини од зачините кои содржат еден или повеќе од горе спомнатите зачини и зачини, вклучувајќи исушени зачини: видовите *Piper* (плодови на истиот, вклучувајќи и бел и црн пипер), *Myristica fragrans* (морско оревче), *Zingiber officinale* (ѓумбир), *Curcuma longa* (куркума), видовите *Capsicum* (сушени плодови од истите, цели или мелени, вклучувајќи и чили пиперки, прашок од чили пиперки, лут црвен пипер и благ црвен пипер), мешавини од зачините кои содржат еден или повеќе од горе спомнатите зачини, кои се присутни во исхраната на населението во Република Македонија. Мониторингот ќе се спроведува во поглед на следењето на микотоксините (афлатоксините, охратоксинот А и патулинот) кои се создаваат и се резултат на несоодветни услови на чување на житото и брашното. Микотоксините се термостабилни и можат да се очекуваат во лебот и покрај тоа што лебот се подготвува на висока температура.

Планирано е да се земат по 18 мостри од 7 од предвидените производи, 22 мостри од 4 од предвидените производи и 20 мостри од 1 предвиден производ, за анализа на присуството на микотоксини (афлатоксини, охратоксин А, патулин) во вкупен број од 234 мостри.

Табела бр. 15 : Табела на афлатоксин М во одредени видови храна.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лабораториски резултат за присуство на Афлатоксин М	Максимално дозволено ниво (МДН $\mu\text{g}/\text{kg}$):	Број на позитивни мостри:
1.Млеко	18		0,05	
2.Млечна храна за доенчиња - почетна формула и продолжена формула	18		0,025	
		Лабораториски резултат за присуство на Афлатоксин В		
3.Храна за доенчиња и мали деца на житна основа	18		0,10	

Табела бр. 16: Присуство на патулин во сок од јаболки.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на патулин:	Максимално дозволено ниво (МДН $\mu\text{g}/\text{kg}$):	Број на позитивни мостри:
Сок од јаболки	20		50,0	

Табела бр. 17: Присуство на афлатоксини во бел леб.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на Афлатоксини $B_1, B_1+B_2+G_1+G_2$	Максимално дозволено ниво (МДН $\mu\text{g}/\text{kg}$):	Број на позитивни мостри:
Бел леб	18		$B_1=2,0/$ $B_1+B_2+G_1+G_2=4,0$	

Табела бр. 18: Присуство на афлатоксини во интегрален леб.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на Афлатоксини В ₁ // В ₁ +В ₂ +G ₁ +G ₂	Максимално дозволено ниво (МДН µg/kg):	Број на позитивни мостри:
Интегрален леб	18		В ₁ =2,0// В ₁ +В ₂ +G ₁ +G ₂ =4,0	

Табела бр. 19: Присуство на афлатоксин и охратоксин А во пченкарно брашно.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на Афлатоксин В ₁ // В ₁ +В ₂ +G ₁ +G ₂ // охратоксин А:	Максимално дозволено ниво (МДН µg/kg):	Број на позитивни мостри:
Пченкарно брашно	9+9		2,0//4,0//5,0	

Табела бр. 20: Резултати од испитуваното присуство на афлатоксин и охратоксин А во пченично брашно.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на Афлатоксин В ₁ // В ₁ +В ₂ +G ₁ +G ₂ // охратоксин А:	Максимално дозволено ниво (МДН µg/kg):	Број на позитивни мостри:
Пченично брашно	9+9		2,0/ 4,0//5,0	

Табела бр. 21: Резултати од испитуваното присуство на афлатоксин во сушено овошје со исклучок на сушени смокви, и преработени производи од сушено овошје, намененти за директна исхрана на луѓето или како состојба во прехранбени производи

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на Афлатоксин В ₁ // В ₁ +В ₂ +G ₁ +G ₂ //:	Максимално дозволено ниво (МДН µg/kg):	Број на позитивни мостри:
Сушено овошје со исклучок на сушени смокви, и преработени производи од сушено овошје, намененти за директна исхрана на луѓето или како состојба во прехранбени производи	22		В ₁ =2,0// В ₁ +В ₂ +G ₁ +G ₂ =4,0	

Табела бр. 22: Резултати од испитуваното присуство на афлатоксин во сушени смокви

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на Афлатоксин В ₁ // В ₁ +В ₂ +G ₁ +G ₂ //:	Максимално дозволено ниво (МДН µg/kg):	Број на позитивни мостри:
Сушени смокви	22		В ₁ =2,0// В ₁ +В ₂ +G ₁ +G ₂ =4,0	

Табела бр. 23 Резултати од испитуваното присуство на афлатоксин во следните видови зачини: Видовите *Capsicum* (сушени плодови од истите, цели или мелени, вклучувајќи и чили пиперки, прашок од чили пиперки, лут црвен пипер и благ црвен пипер), Видовите *Piper* (плодови на истиот, вклучувајќи и бел и црн пипер), *Myristica fragrans* (морско оревче), *Zingiber officinale* (гумбир), *Curcuma longa* (куркума), Мешавини од зачините кои содржат еден или повеќе од горе спомнатите зачини

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на Афлатоксин В ₁ // В ₁ +В ₂ +G ₁ +G ₂ //:	Максимално дозволено ниво (МДН µg/kg):	Број на позитивни мостри:
Следните видови зачини: Видовите <i>Capsicum</i> (сушени плодови од истите, цели или мелени, вклучувајќи и чили пиперки, прашок од чили пиперки, лут црвен пипер и благ црвен пипер), Видовите <i>Piper</i> (плодови на истиот, вклучувајќи и бел и црн пипер), <i>Myristica fragrans</i> (морско оревче), <i>Zingiber officinale</i> (ѓумбир), <i>Curcuma longa</i> (куркума), Мешавини од зачините кои содржат еден или повеќе од горе спомнатите зачини	22		В ₁ = 5, 0// В ₁ +В ₂ +G ₁ +G ₂ = 10,0	

Табела бр. 24: Резултати од испитуваното присуство на афлатоксин во Зачини, вклучувајќи исушени зачини: Видовите *Piper* (плодови на истиот, вклучувајќи и бел и црн пипер), *Myristica fragrans* (морско оревче), *Zingiber officinale* (ѓумбир), *Curcuma longa* (куркума). Видовите *Capsicum* (сушени плодови од истите, цели или мелени, вклучувајќи и чили пиперки, прашок од чили пиперки, лут црвен пипер и благ црвен пипер).

Мешавини од зачините кои содржат еден или повеќе од горе спомнатите зачини.

Вид прехранбен производ	Број на земени мостри:	Лаб. рез. за присуство на Охратоксин А:	Максимално дозволено ниво (МДН µg/kg):	Број на позитивни мостри:
Зачини, вклучувајќи исушени зачини: Видовите <i>Piper</i> (плодови на истиот, вклучувајќи и бел и црн пипер), <i>Myristica fragrans</i> (морско оревче), <i>Zingiber officinale</i> (ѓумбир), <i>Curcuma longa</i> (куркума), Видовите <i>Capsicum</i> (сушени плодови од истите, цели или мелени, вклучувајќи и чили пиперки, прашок од чили пиперки, лут црвен пипер и благ црвен пипер). Мешавини од зачините кои содржат еден или повеќе од горе спомнатите зачини.	22		15	

Табела бр. 25: Прикажан е видот на мострите, регионите од кои се земаат, динамиката и средствата кои се потребни за реализација на мониторингот на микотоксините како и бројот на предвидени мостри

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активността	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Планирани средства
Земање на мостри од производи за анализа на присуство на микотоксини	Број на вкупно земените мостри	јануари – декември 2018	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Вкупно планирани средства за мониторинг на микотоксини 780.000,00
1. Мостри од млеко за анализа на афлатоксини М	18 мостри		18 мостри	60.000,00
2. Мостри од почетна формула и продолжена формула за анализа на афлатоксини М	18 мостри		18 мостри	60.000,00
3. Мостри од храна за доенчиња и мали деца на житна основа за анализа на афлатоксини В	18 мостри		18 мостри	60.000,00
4. Мостри од сок од јаболка за анализа на Патулин.	20 мостри		20 мостри	66.666,66
5. Мостри од бел леб за анализа на охратоксин А и афлатоксини.	18 мостри		18 мостри	60.000,00
6. Мостри од интегрален леб за присуство на афлатоксин и охратоксин А.	18 мостри		18 мостри	60.000,00
7. Мостри од пченкарно брашно за анализа на афлатоксини охратоксин А	18 мостри		18 мостри	60.000,00
8. Мостри од пченкарно брашно за анализа на афлатоксин и охратоксин А.	18 мостри		18 мостри	60.000,00
9. Сушено овошје со исклучок на сушени смокви, и преработени производи од сушено овошје, наменети за директна исхрана на луѓето или како состојба во прехранбени производи за анализа на афлатоксин В ₁ // В ₁ +В ₂ +G ₁ +G ₂ .	22 мостри		22 мостри	73.333,33
10. Сушени смокви за анализа на афлатоксин В ₁ // В ₁ +В ₂ +G ₁ +G ₂ .	22 мостри		22 мостри	73.333,33
11. Следните видови зачини: Видовите <i>Capsicum</i> (сушени плодови од истите, цели или мелени, вклучувајќи и чили пиперки, прашок од чили пиперки, лут црвен пипер и благ црвен пипер), Видовите <i>Piper</i> (плодови на истиот, вклучувајќи и бел и црн пипер), <i>Myristica fragrans</i> (морско оревче), <i>Zingiber officinale</i> (гумбир), <i>Curcuma longa</i> (куркума), Мешавини од зачините кои содржат еден или повеќе од горе спомнатите зачини за анализа на афлатоксин В ₁ //	22 мостри		22 мостри	73.333,33

B ₁ +B ₂ +G ₁ +G ₂ .				
12. Зачини, вклучувајќи исушени зачини: Видовите <i>Piper</i> (плодови на истиот, вклучувајќи и бел и црн пипер), <i>Myristica fragrans</i> (морско оревче), <i>Zingiber officinale</i> (гумбир), <i>Curcuma longa</i> (куркума), Видовите <i>Capsicum</i> (сушени плодови од истите, цели или мелени, вклучувајќи и чили пиперки, прашок од чили пиперки, лут црвен пипер и благ црвен пипер). Мешавини од зачините кои содржат еден или повеќе од горе спомнатите зачини за анализа на охратоксин А.	22 мостри		22 мостри	73. 333, 33

IV.6. Мониторинг на материјали и производи кои доаѓаат во контакт со храната

Предмет на мониторирањето ќе бидат керамички производи кои се произведуваат во Република Македонија за отпустливост за олово и кадмиум, како и пластични материјали и предмети што доаѓаат во контакт со храната, пласирани на пазарите во Република Македонија, поради усогласеност со Правилник за општите барања за безбедност на материјалите и производите што доаѓаат во контакт со храната и Правилникот за посебни барања за безбедност на керамичките производи што доаѓаат во контакт со храната. Планирано е да се земат 30 мостри од керамички производи за анализа на олово и кадмиум, 9 мостри од пластични материјали и предмети што доаѓаат во контакт со храната и 18 мостри од метални кујнски садови и прибор за јадење, односно вкупен број од 57 мостри за испитување на мостри од материјали и производи кои доаѓаат во контакт со храната.

Табела бр. 26: Прикажан е видот на мострите, динамиката и средствата кои се потребни за реализација на мониторингот на материјалите и производите кои доаѓаат во контакт со храната како и бројот на мостри од секој производ

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активноста	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Планирани средства
Земање на мостри од материјали и производи кои доаѓаат во контакт со храната	Број на вкупно земените мостри	јануари – декември 2018	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Вкупно планирани средства за мониторинг на материјали и производи кои доаѓаат во контакт со храната 127.575,00
1. Мостри од керамички производи за анализа на олово и кадмиум	30		30 мостри по 1 парче	47.250,00

2. Мостри од пластични материјали и предмети што доаѓаат во контакт со храната	9		9 мостри по 1 парче	26.325,00
3. Мостри од метални кујнски садови и прибор за јадење	18		20 мостри по 1 парче	54.000,00

IV.7. Мониторинг во однос на утврдување на присуството на ГМО храна

Мониторирањето на генетски модифицирана храна ќе се спроведува за да се следи и контролира нејзиното пласирање на пазарите во Република Македонија.

Од податоците кои се објавени на страната на Европската Агенција за Безбедност на Храната (ЕФСА) може се следи листата на генетски модифицирана храна, но како податок за определување на производите кои ќе бидат предмет на мониторинг во предвид се земени и информациите кои се истакнати на РАСФФ (Систем за брзо информирање за небезбедни производи од храна и добиточна храна), за генетски модифицирана храна која не е одобрена, а е детектирана на границите на Европската унија.

Со оглед на горе наведеното, проценет број на мостри за мониторирање на генетски модифицирана храна е 42 мостри, по 14 мостри од производите за кои имаме информација дека е генетски модифицирана храна, одобрена или неодобрена во Европската унија, и тоа соја, ориз, пченка.

Табела бр. 27: Прикажан е видот на мострите, периодот на земање мостри и број на мостри кои се земаат од секој производ

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активноста	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Планирани средства
Земање на мостри на производи за анализа на можно присуство на Генетски модифицирана храна	Број на вкупно земените мостри 42	јануари -декември 2018	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Вкупно планирани средства за мониторинг на Генетски модифицирана храна 214.746,00
1. Мостри од соја	14 мостри	јануари -декември 2018	14 мостри	71.582,00
2. Мостри од ориз	14 мостри	јануари -декември 2018	14 мостри	71.582,00
3 Мостри од пченка	14 мостри	јануари -декември 2018	14 мостри	71.582,00

IV.8. Мониторинг на производи од органско производство во Република Македонија

Мониторирањето во однос на утврдување на присуство на евентуални резидуи од пестициди или метаболити во органски произведени производи во Република Македонија се прави заради следење на употребата на производите за заштита на растенијата во органското производство на храна во Република Македонија. Предвидено е мониторирање на одредени органски производи – вкупно 50 мостри.

Табела бр. 28: Прикажан е видот на органските производи, период на берба и време за земање на мостри, број на мостри

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активноста	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Планирани средства
Земање на мостри за анализа на органски производи	Број на вкупно земените мостри 50	јануари -декември 2018	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Вкупно планирани средства за мониторинг на органски производи 315.500,00
1. Мостри од органско грозје	5 мостри	Септември-октомври 2018	5 мостри	31.550,00
2. Мостри од органски праски	5 мостри	Јуни-јули 2018	5 мостри	31.550,00
3. Мостри од јапонско јаболко	5 мостри	Октомври-ноември 2018	5 мостри	31.550,00
4. Мостри од калинки	5 мостри	Октомври-ноември 2018	5 мостри	31.550,00
5. Мостри од органски мед	5 мостри	Јуни-септември 2018	5 мостри	31.550,00
6. Мостри од органско бадеми	5 мостри	Септември-октомври 2018	5 мостри	31.550,00
7. Мостри од органски сливи	5 мостри	Септември-октомври 2018	5 мостри	31.550,00
8. Мостри од аронија	5 мостри	Август-октомври 2018	5 мостри	31.550,00
9. Мостри од јаболка	5 мостри	Октомври-ноември 2018	5 мостри	31.550,00
10. Мостри од дињи	5 мостри	Август-септември 2018	5 мостри	31.550,00

IV.9. Мониторинг на храна третирана со јонизирачко зрачење

Мониторирањето на храната третирана со јонизирачко зрачење ќе се спроведува за да се следи и контролира нејзиното пласирање на пазарите во Република Македонија.

При ставање во промет на овој вид на храна треба да се применат сите мерки со кои ќе се обезбеди дека храната третирана со јонизирачко зрачење е во согласност со барањата за безбедност утврдени со Правилник за посебните барања за безбедност на храната произведена со јонизирачко зрачење.

Планирано е да се земат 50 мостри на храна третирана со јонизирачко зрачење и дозволените максимални вредности на дозата на зрачење согласно со Прилог 2 од Правилник за посебните барања за безбедност на храната произведена со јонизирачко зрачење.

Табела бр. 29 : Табела на видови на храна за кои е одобрено третирање со јонизирачко зрачење и максимална вредност на апсорбираната доза

Видови на храна	Максимална вредност на вкупната средна апсорбирана доза (kGy)
Суви билки, зачини и зеленчуци за зачини	10

Табела бр. 30 : Прикажан е видот на храната третирана со јонизирачко зрачење, динамиката и средствата кои се потребни за реализација на мониторингот како и бројот на предвидени мостри

Активност	Индикатор	Временски период за реализација на активноста	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Планирани средства
Земање на мостри за анализа на храна третирана со јонизирачко зрачење	Број на вкупно земените мостри 50	јануари -декември 2018	Број на мостра од секој производ кој ќе се земе	Вкупно планирани средства за мониторинг на храна третирана со јонизирачко зрачење 125.000,00
Суви билки, зачини и зеленчуци за зачини	50 мостри	јануари -декември 2018	50 мостри	125.000,00

V

За реализација на оваа програма се грижи Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија.

VI

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 44-8857/1-17
23 јануари 2018 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Зоран Заев, с.р.

